

Verslag vergadering Zoogdierenwerkgroep WD&S, 30 jan. 2023

Locatie en tijd: bezoekerscentrum Molsbroek, 20u - 22u30

Aanwezigen: Caroline Tas, Philippe Cattelain, Arnout Pieters, Geert Van Damme, en Joris Everaert (verslag).

Verontschuldigd: Frans Van Havermaet, Willem Bockx

1. Financiën

Joris diende begin 2023 de jaarlijkse aanvraag in voor (werkjaar 2022) ondersteuning vanuit Natuurpunt Studie (Zin-In-Natuur.Studie). De aanvraag zou na goedkeuring 500€ extra opbrengen op onze projectrekening. Momenteel (einde boekjaar 2022) staat er nog 228€ op deze projectrekening, na de aftrek van aankoop extra cameraval (zie onder) in 2022. Verder is er ook nog 250 euro extra beschikbaar dankzij een vleermuisinventarisatie opdracht die Joris uitvoerde via Natuurpunt Studie (zie vorig verslag). Tegen midden 2023 zou er dan ruim 970€ kunnen beschikbaar zijn.

2. Materiaal en communicatie

- We kunnen dit jaar nog enkele extra cameravallen (incl. toebehoren) aankopen waarbij de voorkeur gaat naar Browning modellen (bv. Elite HP4 of HP5) al dan niet in combinatie met bv. een goedkopere Maginon (Aldi of rechtstreeks via website Maginon).
- Helaas zijn in 2022 3 cameravallen gestolen in gebieden voor een mogelijke wolf en voor de monitoring van otter.
- Zelf gemaakte Mostela (Caroline) (met Bushnell NatureView HD en voorzetlensjes): De Mostela is defect door waterschade, Caroline heeft de camera nu, en bekijkt opties.
- Philippe heeft ook nog een Mostela met cameraval, die ergens kan ingezet worden.
- Arnout had zijn struikrover-cameravalsysteem ingezet voor de werkgroep (Waasmunster) voor waterspitsmuis. Helaas is deze zoekgeraakt (of gestolen?). Een zoektocht met zelfs metaaldetector kon ook niet helpen, dus wellicht moeten we de struikrover als verloren beschouwen.
- Frans heeft nog een struikrover van Geert, ook eens te bekijken voor gerichte inzet.
- Naast de reeds beschikbare Trip-Trap Life-trap muizenvallen van onze werkgroep i.s.m. Natuurpunt en vzw Durme, liet Willem weten dat hij ook verschillende grotere Life-trap muizenvallen heeft die kunnen ingezet worden (zie verder in planning onderzoek).
- De google drive spreadsheet van het beschikbaar materiaal zal worden aangevuld. Caroline stuurt nog eens de google drive spreadsheet door van het beschikbaar materiaal, om aan te vullen.

3. Communicatie

- WhatsApp groep blijft relatief beperkt actief: er kan via dit medium gerust eens regelmatig ook nieuws van bijzondere waarnemingen op worden gepost.
- Logo voor de werkgroep (via Caroline). Zal normaal otter-tekening worden incl. weergave van waterlijn. Ander interessant idee is een logo met pootafdrukken. Beslissing later dit jaar, mede via de Mailing en/of WhatsApp groep.

3. Cursussen/avondactiviteiten

Mogelijke mini-cursus batdetector 2023?

Eventuele mini-cursus was eerder al uitgesteld. Joris bekijkt de mogelijkheden om iets te doen in het najaar 2023 i.s.m. de Natuurpunt Vleermuizenwerkgroep Oost-Vlaanderen. Kan misschien beter naar 2024 worden uitgesteld.

Mogelijke cursus/opleidingsavond cameravallen 2023?

We proberen later in 2023 een avond te organiseren rond het gebruik van cameravallen, incl. wat mooie beelden. Arnout wil Joris daar graag bij helpen.

4. Vlaamse en regionale projecten

Nieuwe (Vlaamse) zoogdierenatlas (2024)

Joris vroeg eerder al rond over de stand van zaken. Toen werd gemeld dat men volop bezig was met het inventariseren van de kansen voor een eerste Belgische Zoogdierenatlas. Het gesprek was volop lopende met Natuurpunt Studie om te bekijken of ook professionele ondersteuning mogelijk is.

Voorlopig geen nieuws. Joris hoort nog eens opnieuw begin dit jaar.

Meetnet Otter

De controlepunten die in en rond de Scheldevallei werden afgebakend, worden normaal in de winter 2022-2023 weer gecontroleerd (Geert, Joris). Na het overleg, bleek dat er bijkomende gebieden werden aangeduid in de regio. Naast Joris, zal Arnout daar ook enkele van toezeggen.

Projectinfo: <https://www.meetnetten.be/projects/66/>

Zie ook verder voor het breder onderzoek in de regio.

Meetnet Vleermuizen

Het zomermeetnet laatvlieger en grootoorvleermuis, alsook het wintermeetnet lopen goed. Joris doet coördinatie in eigen regio, in samenwerking met de Natuurpunt Vleermuizenwerkgroep Oost-Vlaanderen. Projectinfo: <https://www.meetnetten.be/>
Zie ook verder voor het breder onderzoek in de regio.

Project 'otterland' in Scheldevallei & SBP voor otter in Vlaanderen

De trekkende partners van het regionaal Otterland project zijn WWF-België, ANB, Regionaal Landschap Schelde-Durme (RLSD) en Regionaal Landschap Rivierenland (RL), in samenwerking met diverse actoren waaronder Natuurpunt en vzw Durme. Doelen zijn de waterrijke gebieden beter te verbinden met overige natuurgebieden, waterpartijen, rivieren en voormalige ontginningsplassen, knelpunten (ook door verkeer) voor de soort weg te werken, enz. <https://www.rlsd.be/projecten/otter-rlsd>

In 2021-2022 maakte het INBO in opdracht van ANB ook het **Soortenbeschermingsprogramma (SBP) otter** voor Vlaanderen. Hierbij werden ook voor het aandachtsgebied Scheldevallei (incl. zijrivieren Durme, Moervaart, ..) heel wat knelpunten en acties geformuleerd, samen en in overleg met het Otterland project, dus ook in samenwerking met medewerkers van onze werkgroep. Het SBP werd in december 2022 uiteindelijk ondertekend door de minister, en kan dus in 2023 van start gaan.

Ondertussen maakt men (op initiatief van ANB) ook werk van een aanvraag voor een EU **Interreg project 'otter over de grens'**, met verschillende partners uit Vlaanderen en Nederland. In de regio is hiervoor o.a. vzw Durme betrokken voor aankoop/inrichting van meer natte natuur, alsook Natuurpunt, en WWF, RLSD, ... voor o.a. ontsnippering. Zeker voor het onderdeel monitoring zal onze werkgroep ook betrokken zijn.

5. Activiteiten en regionaal onderzoek 2023

Algemeen

-Joris zal op 11 maart een wandeling geven voor geïnteresseerden uit de regio van de Antitankgracht (Antwerpen) die meedoen met het meetnet otter. We gaan op zoek naar sporen (spraints), en afhankelijk van het aantal, kunnen leden van de kern van onze werkgroep meegaan.

-Zoogdiersafari in het Molsbroek (Caroline en Joris) zal in het najaar wellicht weer doorgaan, en/of anders zeker de Nacht van de Vleermuis (ook in Molsbroek).

-Otterweekend in NL Weerribben-Wieden, mogelijk via Natuurpunt maar dan samen met onze werkgroep (?) Najaar 2023? We horen nog eens bij Natuurpunt.

Otter in Waasland regio, stand van zaken onderzoek tot begin 2023

Joris geeft op de vergadering een korte toelichting over de resultaten van het cameraval onderzoek. Er komt o.a. begin 2023 nog een artikel over de Waaslandse otter in het tijdschrift Zoogdier. Sinds 2021 is ook in Hamme gericht cameravalonderzoek lopende, voorlopig zonder otterwaarnemingen.

e-DNA waterstalen onderzoek 2023-2024

We bekijken of er in de toekomst nog meer e-DNA onderzoek in de regio kan gebeuren. Vanuit Natuurpunt Studie gaat men op verschillende locaties stalen nemen (worden dan door INBO geanalyseerd). We namen al contact op met Natuurpunt om bv. ook in Hamme in dat kader staalnames te kunnen nemen ifv. waterspitsmuis.

Waterspitsmuis onderzoek 2023

We proberen o.a. ook nog in Hamme (afspreken met Frans). Wellicht ook tegelijk nog eens in Berlare, Molsbroek, Grote Wal (Hamme) en/of Vlassenbroekse polder.

Inzet struikrover(s), mostela(`s), gewone cameravallen, muizenvalletjes.

→ Planning 2023: 'strategisch overleg' voor monitoring campagne(s), online, woensdag 19 april, 20u (link volgt). Start monitoring zelf, normaal zaterdag 3 juni (tegen 16u).

Cameraval onderzoek (algemeen)

- Beknopte resultaten 2022, zie o.a. ook vorig verslag.
- Verschillende cameravallen in Wachtebeke, Moerbeke, Lokeren, Sint-Niklaas, Waasmunster, Zele, Berlare en Hamme worden ook in 2023 verder ingezet, o.a. voor opvolging otter (organisatie vooral via Joris, zie ook boven, en in Berlare ook verschillende met opvolging vanuit vzw Durme).
- Ook elders in de regio proberen we (tijdelijk) cameravallen in te zetten.

Mopsvleermuisproject

We zullen in juli 2023 opnieuw een groot zenderweekend organiseren (coördinatie Joris). Ook winteractiviteit onderzoek 2022-2023 is lopende. Naast foeragerende dieren in bepaalde periode van de winter, werd ook op twee locaties een mopsvleermuis overwinterend vastgesteld (achter een houten vleermuispaneel, en in een ijskelder).

Volgende vergadering, kort online woensdag 19 april, 20u (link volgt).